

European BIBFRAME Workshop 2017 aneb První evropský workshop BIBFRAME [1]

Autor:

- [RÖSSLEROVÁ, Klára](#) [2]

Číslo:

- [2018, ročník 27, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [bibliografické formáty](#) [5], [propojená data](#) [6]

Od nového tisíciletí se setkáváme s výrazem sémantický web. Zhruba od roku 2011 začal být zmiňován i v souvislosti s knihovnictvím. V té době totiž začala Kongresová knihovna v rámci nově vzniklé [Iniciativy bibliografického rámce](#) [7] (Bibliographic Framework Initiative) pracovat na struktuře propojených dat BIBFRAME (Bibliographic Framework); postupně však vznikaly i jiné iniciativy.

Struktura BIBFRAME byla zamýšlena jako případný následovník výměnného bibliografického formátu MARC 21. Je to však spíše prostředek k publikování dat na volném webu než struktura určená k výměně dat mezi knihovními systémy.

Ve dnech 26. až 27. září 2017 se v Německé národní knihovně konal [první evropský workshop BIBFRAME](#) [8]. Workshop byl zamýšlen jako setkání zástupců evropských knihoven, které s propojenými daty již pracují nebo jejich implementaci plánují, se zástupci Kongresové knihovny, aby si mohli navzájem sdělit své vize, ale i problémy, se kterými se setkávají. Iniciátorem setkání byla [Severská skupina bibliografická a infrastrukturní témata](#) [9] (Nordic Network Group on bibliographic and infrastructure topics, NNG), organizaci zaštitila [Německá národní knihovna](#) [10]. Členy organizačního výboru byli pracovníci Švédské národní knihovny, Finské národní knihovny, Dánské královské knihovny a již zmíněné Německé národní knihovny. Workshopu se zúčastnili knihovníci a informační pracovníci z 24 knihoven (a jiných institucí) z 16 evropských států a USA.

Myšlenka, ze které celý workshop vycházel, byl fakt, že Kongresová knihovna právě BIBFRAME považuje za následovníka formátu MARC 21. Přestože v USA je BIBFRAME značně etablován, v evropských knihovnách vznikají struktury často zcela separátní, případně knihovny vyčkávají, která struktura bude vůdčí, aby si vybraly právě tu. Vznikla tak potřeba strukturu BIBFRAME více zviditelnit, aby knihovny nevytvářely vlastní struktury, ale byla zajištěna jednotnost.

Úvodní [přednášku zaměřenou na samotný vývoj struktury BIBFRAME](#) [11] přednesla Sally McCallumová z Kongresové knihovny. Pohovořila o okolnostech i důvodech vzniku struktury a zdůraznila její význam jako nástupce formátu MARC 21. Formát MARC 21 vyhodnotila jako zastaralý s nevyhovující strukturou, ne zcela vhodný vzhledem ke změně katalogizačních pravidel na RDA, ale i formátům dokumentů, které jsou v knihovnách zpracovávány. Nová struktura navíc umožní propojení i s muzei, archivy apod. Přechod však považuje za velkou výzvu, a to už z důvodu množství existujících bibliografických záznamů (v době začátku práce na struktuře měla Kongresová

knihovna 18 miliónů záznamů ve formátu MARC a OCLC dokonce 330 miliónů). Kongresová knihovna se však objemu práce nezalekla a v roce 2017 se tak mohla pochlubit 17 miliony konvertovaných záznamů a 60 katalogizátory, kteří katalogizují přímo do struktury BIBFRAME (o procesu detailně pohovořila její kolegyně Jodi Williamschenová). Z příspěvku Sally McCallumové byla zřejmá výzva zástupcům knihoven ke spolupráci na vývoji struktury BIBFRAME a hlavně jejímu používání.

Reinhold Heuvelmann z Oddělení informačních technologií a datových formátů Německé národní knihovny a jeden ze čtyř řídicích členů [Poradního výboru MARC Kanceláře pro rozvoj sítí a standardů Kongresové knihovny](#) [12] byl ve svém příspěvku výrazně zdrženlivější, čemuž odpovídal i název jeho prezentace [Od entusiasmů k váhání](#) [13]. Přesto podtrhl důležitost propojování, automatické a poloautomatické katalogizace, mezinárodní spolupráce, ale i vícenásobného používání metadat. Položil však i otevřené otázky směřující k smyslu struktury BIBFRAME a jejího vztahu k formátu MARC, zauvažoval nad tím, zda je vůbec BIBFRAME připraven, zda jsou připraveny knihovní systémy a jak bude fungovat implementace.

Zbylé příspěvky byly zaměřeny na konkrétní projekty knihoven. Jednotliví zástupci pohovořili o situaci, v jaké se jejich knihovna nachází, co plánují nebo se pochlubili, co se jim povedlo. Za velmi inspirující lze považovat [příspěvek Miklóse Lendvaye](#) [14] z Maďarské národní knihovny. Tento neknihovník s IT vzděláním se po svém nástupu do funkce ředitele elektronických služeb knihovny rozhodl knihovnu otevřít světu a během velmi krátké doby se pod jeho vedením Maďarské národní knihovně podařilo převést všechny své záznamy do struktury BIBFRAME. Sám rychlost a úspěšnost převodu přičetl svému nadhledu neknihovníka. Nutno podotknout, že se nejednalo o výhradně automatický proces, ale důraz byl naopak kladen na ruční práci s vysokým stupněm verifikace.

Foto: Deutsche Nationalbibliothek, Steffen Jäckel

[15]

Odborný program

Cílem workshopu bylo sdílení informací, seznámení se jednotlivých zaměstnanců zabývajících se propojenými daty napříč Evropou a nastínění možných cest směřujících k většímu rozšíření propojených dat v knihovnách. V závěru se tak probírala i otázka vzdělávání budoucích knihovníků (v USA jsou propojená data, resp. BIBFRAME běžnou součástí osnov na knihovnických školách), ale i knihovníků stávajících, např. formou online kurzů. Hlavním cílem však bylo vybudování komunity v Evropě – to se nepochybně podařilo. Workshop se má tak konat pravidelně jednou za rok.

[16]

Společná fotografie účastníků

Foto: [Deutsche Nationalbibliothek, Stephan Jockel](#) [17], licence [Creative Commons BY-SA 4.0](#) [18].

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1/european-bibframe-workshop-2017-aneb-prvni>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1/european-bibframe-workshop-2017-aneb-prvni>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/rosslerova-klara>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/bibliograficke-formaty>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/propojena-data>
- [7] <http://www.loc.gov/bibframe/>
- [8] <https://wiki.dnb.de/display/EBW/EUBFWS2017>
- [9] <https://www.bibsys.no/nordic-networking-group-on-bibliographic-and-infrastructure-topics-nng/>
- [10] <http://www.dnb.de/>
- [11] https://wiki.dnb.de/download/attachments/125433008/Denmark-Focus_for_BIBFRAME.pdf?version=1&modificationDate=1507208529000&api=v2
- [12] <http://www.loc.gov/marc/mac/index.html>
- [13] https://wiki.dnb.de/download/attachments/125433008/2017-09-26_Heuvelmann_European_BIBFRAME_Workshop.pdf?version=1&modificationDate=1506336157000&api=v2
- [14] https://wiki.dnb.de/download/attachments/125433008/European_BIBFRAME_workshop_2017_LM.pdf?version=1&modificationDate=1507209449000&api=v2
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/311/rosslerova1.jpg>

[16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/311/rosslerova2.jpg>

[17] <https://wiki.dnb.de/display/EBW/Impressions>

[18] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>